

Tentoon in Galerie XYZ te Gent

Marrie Bot met camera op pelgrimage

HASSELT — De dagelijkse praktijk van het geloof mag dan verbleken, zolang een lijdende mensheid naar hulpmiddelen zoekt, zal de hoop tot die middelen behoren en zullen er heiligdommen in functie zijn waar de wilde, deemoedige, uitdagende, berouwvolle, aanbiddende, smekende hoop hoog opslaat de hemel en vooral dan de Moeder Gods bestormt. Nog steeds trekken er miljoen naartoe en dit inspireerde de Nederlandse fotografe Marrie Bot (*1946) om een privé-pelgrimstocht te ondernemen langs de meest befaamde, massaal bezochte en uiteraard meest spectaculaire bedevaartoornden van de roomse wereld.

Haar inleider, meneer Abram de Swaan, stelt dat ze dit alles onmiskenbaar met bedwongen woede heeft bekeken; mogelijk, maar meer waarschijnlijk deed ze dit met een onvermoeibaar begerige lens, bewogen door fotografendrift, drift die een hele resem van gevoelens opzij schuift voor het doen welgelukken van een unieke opname.

De nadruk van „Miserere”, de fotoreeks waar het om gaat, ligt nogal royaal op knielende, kruipende, zich ter aarde werpende pelgrims, lieden die in de intelligente, doch ruim insinuerende tekst van De Swaan, naar voren komen als achterlijke boeren die zich tot in de modder vernederend voor een „buiten beeld” heersende godheid, toch ook te maken hebben met plastic boodschappentassen, met de wereld van advocaten, schuldeisers, politieagenten, scholen, ziekenhuizen en de rest. Wereld die je inderdaad zo ver kan krijgen dat je op je knieën naar Fatima kruipt.

Zien de genadeoorden, door De Swaan gesitueerd in de meest achtergebleven randgebieden van Europa, niet drommen mensen arriveren uit het hart van de geïndustrialiseerde wereld waar de kennis, dokters, advocaten, plastic en politieagenten duidelijk niet in staat zijn, de nood te lenigen die men dan maar ten einde raad, al kruipend of per vliegmaschine, meedraagt naar de madonna van de vertroosting, de madonna ook van de mirakuleuze geneeskunde, of naar de biechtstoel die het psychiatrisch wel eens beter wil doen dan de wetenschap?

De meegebrachte documenten van Marrie Bot geven je niet de indruk, als je dat nog nodig hebt, dat de zogenaamde achterlijke gebieden zoveel meer op de beschaving achterbleven dan de grootstad waar psychiaters, advocaten en politieagenten het werk niet aankunnen.

Expressief

„Miserere” werd een indrukwekkende getuigenis, slechts wat het gegeven be

maar bovenal omtrent de expressieve mogelijkheden van het medium zelf. Welk ander middel zou zozeer de sfeer weten te reveleren waarin de gelovige Ier zijn heilige berg, de 750 meter hoge Croagh Patrick beklimt, een oord waar de patroonheilige, nevels en regenbuien concurrentieloos de toon aangeven?

De kijker wordt ook nog meegenomen naar een ander Iers heiligdom, slechts toegankelijk voor pelgrims die het boeteritueel getrouw zullen eerbiedigen: Lough Derg, een eilandje gedrenkt in de stilte van het meer, in de sfeer van onthechting en van eindeloze rituelen die de hemel in het bereik van het aardse leven moeten brengen.

De camera van Marrie Bot zag heel wat vreemde dingen: te midden van gebed en lijden een komisch detail. Hoe kan het anders? Eén voorbeeld: de pelgrims van het Spaanse Rocio, waar warmbloedige heren met elkaar op de vuist gaan om het mirakuleuze beeld van de Maagd te mogen dragen. Ook het Poolse Paclawska, op een ademgrens van de Sovjet-grens, zag Marrie komen en weer werd

de lens gericht, net als in Andujar, Tinos, Fatima, op kruipende plat ter aarde liggende, zichzelf vernederende pelgrims en he laat zich uitmuntend begrijpen dat andersdenkenden zich doodergeren aan dergelijke praktijken van lichamelijke beoetdoening, zelfs van kindereren waarvan het bestaan al tijdenlang had moeten verdwijnen. Maar is dit wel allemaal zo

Wordt de kastijding, zichzelf toegebracht in de stilte van het gebed, niet beter verdragen dan de marteling om zonder klabblijkelijke zin verder te moeten bestaan in de massa der miljoenen?

Goddank ontdekte Marrie Bot ook heel wat schoonheid en pure poëzie, ginder in de achterlijke randgebieden van pelgrimerend Europa. En ontdekt de kijker veel schoonheid in haar fotografie.

Filip TA

Gezien in het cultureel centrum te Hasselt. Dezelfde tentoonstelling loopt in Galerie XYZ vanaf 9 december tot 2 januari. Open elke woensdag vrijdag en zaterdag van 13 tot 18 u., Brabantdam 110. Het fotoalbum „Miserere” is zijn 990: meer dan waard.

*Miserere", grote Europese boetebedevaartplaatsen gefotografeerd door Marrie Bot, te zien in galerie XYZ tot 2 januari.
Op de foto: Pelgrimage Croagh Patrick, Ierland.*